

αΐφνης ὁ δυστυχῆς φυγὰς ἀφωπνίσθη ἀπὸ τῶν χρυσῶν ἀνείρων τοῦ ὑπὸ ἐπανειλημμένων κρότων . . . οἱ καρχαρίαὶ τὸν εἶχον πολιορκήσει! Περιττὸν νὰ σὰς περιγράψω τὸν φοβερὸν ἐκείνον ἀγῶνα. Ἡ ἐπιθυμία τῆς ἐλευθερώσεως ἐνεθάρρυνε τὸν ταλκίπυρον ἐκείνον· μὲ μόνην τὴν ῥάβδον τοῦ ἠδυνήθη νὰ ἀπομακρύνῃ τὰ θηρία.

Οὕτω διήλθε τὴν νύκτα. Δίς καὶ τρεῖς ἐκατηλθὼν καὶ πάλιν ἀπεκρούσθησαν οἱ καρχαρίαί. Ἄλλ' ὅταν ἐξημέρωσεν ὁ φυγὰς, ἀποφυγὼν τὰ θηρία, ἐνέπασε πάλιν εἰς τὰς ἀλύσεις. Συνελήθη ὑπὸ πλοίου, ὅπερ εἶχε σταλῆ πρὸς καταδίωξίν του. Ἰνα μὴ κανοβολισθῆ, ἐφώνηξεν, ὅσον οἱ πνεύμονές του ἀντείχον, ὅτι παραδίδεται, καὶ οὕτω ἀνεκομίσθη εἰς τὰς νήσους τῆς Σιωτηρίας.

Ο ΝΑΟΣ ΤΗΣ ΑΠΤΕΡΟΥ ΝΙΚΗΣ

Ἐπὶ ὑψώματος πυργοειδοῦς καὶ, αὐτὸ τοῦτο, πύργου καλουμένου τὸ πάλαι (διότι καὶ ἡ ἐκεῖ ἰσταμένη Ἐκάτη ἢ Τρίμορφος τοῦ Ἄλκαμένους Ἐπιπυργιδίᾳ ἐκαλεῖτο), κατὰ τὸ Δ. ἄκρον τῶν Κιμωνείων τειχῶν τῆς Ἀκροπόλεως Ἀθηνῶν ὑψοῦται μικρὸς μὲν ἀλλὰ κομψότατος ὁ ναὸς τῆς Ἀπτερου καλουμένης ἢ Ἀθηνᾶς Νίκης. Τὸ πυργοειδὲς ὑψώμα, ἐφ' οὗ κεῖται, σύγκειται ἐκ τοῖχου ἰσοδομικοῦ, λίθου πωρίνου, φέροντος ἄνω κατὰ τὴν Β. καὶ τὴν Δ. αὐτοῦ πλευρὰν ὡς τέρμα γείσον μικρὸν, ἧτοι προέκτασιν τοῦ μαρμαρίνου ἐδάφους ἐφ' οὗ ἴσταται ὁ ναὸς, ἐκ λίθου πεντελησιῦ· ἡ δὲ ἄνω ἐπιφάνεια τοῦ πύργου τούτου κεῖται εἰς τὴν αὐτὴν γραμμὴν μετὰ τοῦ κατωτάτου τῶν Προπυλαίων ἀναβαθμοῦ. Ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας ταύτης καὶ ἀντικρῦ τῆς δεξιᾶς τῶν Προπυλαίων πτέρυγος, «τῶν Προπυλαίων ἐν δεξιᾷ», κατὰ Παισανίαν, κεῖται ὁ ναὸς διεύθυνσιν ἔχων ἀπ' Α. πρὸς Δ. οὕτως ὥστε ἡ μὲν δυτικὴ αὐτοῦ πλευρὰ ἔρχεται εὐθὺς ὑπὲρ τὸ χεῖλος τοῦ τείχους, ἡ νοτιὰ ἀφίνει διάστημά τι μέχρι τοῦ τείχους, ἡ δὲ βορρειαὶ ἀποτελεῖ μετὰ τῆς βορείας τοῦ πύργου πλευρᾶς γωνίαν, ἧς τὸ ἀνοιγμα πρὸς τὰ Προπύλαια.

Ὁ ναὸς οὗτος εἶνε ἀμφιπρόστυλος τετράστυλος, ἧτοι ἔχει τέσσαρας κίονας εἰς ἑκατέραν τῶν μικροτέρων πλευρῶν, ἀποτελοῦντας τὰς δύο προστάσεις αὐτοῦ, τὴν ἀνατολικὴν καὶ τὴν δυτικὴν· ὡς πᾶς ἄλλος ναὸς ἔχει καὶ οὗτος τὸ τέμενος καὶ τὸν ὀρίζοντα τοῦτο περίβολον, μικρὸν ὅμως, ἕνεκα τοῦ χώρου ἐφ' οὗ ὠκοδόμηται καὶ ἀνάλογον τῶν διαστάσεων αὐτοῦ. Ὁ περίβολος τοῦ ναοῦ σύγκειται ἐκ παχέων τεμαχίων μαρμαρίνων, ὕψους $1\frac{1}{2}$ περίπου μέτρου, ἔχόντων εἰς τὸ ἄνω μέρος προεξοχὴν ἐν εἶδει γείσου καὶ κοσμοῦμένων ὑπὸ ἀναγλύφων ἐπὶ τῆς ἐξωτερικῆς ἐπιφανείας. Τὰ ἀνάγλυφα ταῦτα, ὡς ἐκ τῶν ἐν Ἀθήναις σωθέντων φαίνεται, ἀπεικονίζοντι:

κας πτερωτὰς σπευδούσας καὶ ἀσχολουμένας περὶ τι, περὶ θυσίαν ἴσως. Ἐκ τῶν δύο ἐν Ἀθήναις σωζομένων, τὸ μὲν φέρει Νίκην μετὰ χάριτος καὶ εὐκαμφίας λύουσιν τῇ δεξιᾷ τὸ πῆδιλον τοῦ δεξιοῦ ποδός, ὃν ἔχει ἐλαφρῶς ἀνυψώση, τὸ δὲ δύο Νίκας, τῇ μὲν πρὸς τὰ δεξιὰ τῶ ὄρωντι τρέχουσιν μὲ ἀνυψωμένην τὴν ἀριστερὰν καὶ ἠνεμωμένην παρ' αὐτῇ τὸ ἱμάτιον, τὴν δὲ πρὸ ταύρου, ἐν ἰσχυρᾷ κινήσει πρὸς τὰ δεξιὰ τρέχοντος, κινουμένην καὶ ὡσεὶ προσπαθοῦσαν νὰ δαμάσῃ τὸ ζῶον. Εἰς τὸν ὑπὸ τῶν πλακῶν τούτων περιπεφραγμένον χώρον εἰσέρχοντο διὰ θύρας εἰς τὴν ἀνατολικὴν πλευρὰν κειμένης· ἐντὸς δὲ τοῦ χώρου τούτου ἴσταται ὁ ναὸς ἐπὶ κρηπιδώματος ἔχοντος τρεῖς μαρμαρίνους ἀναβαθμούς, ἀναγόμενος εἰς τὸν Ἰωνικὸν ῥυθμόν. Οἱ κίονες (ἔχοντες σὺν τῇ βάσει καὶ τῷ κιονοκράνῳ $13\frac{1}{2}$ π. ὕψος, διάμετρον δὲ κατὰ μὲν τὴν βάσιν 0,52 τοῦ μέτρου, κατὰ δὲ τὴν κορυφὴν 0,43) ἔχουσι τὴν κανονικὴν τοῦ Ἰωνικοῦ ῥυθμοῦ βάσιν, ἧτοι δύο σπείρας, ὧν ἡ κάτω ταπεινότερη ἡ δὲ ἄνω ῥαβδῶσιν ὀρίζονταίς κοσμεῖται, χωριζομένας ἀπ' ἀλλήλων διὰ τροχίλου, τὸ σῶμα λεπτὸν, μονόλιθον, φέρον 24 ῥαβδῶσεις, τὸ κιονόκρανον ἄνω ὑποτραχηλίου, ἐπιστύλιον φέρον τρεῖς ἐπαλλήλους ταινίας κατὰ τὴν ἔξω ἐπιφάνειαν· ὑπὲρ τὸ ἐπιστύλιον τοῦτο ἔρχεται ἡ ζωοφόρος, ἀποτελοῦσα τὸν κύριον διάκοσμον τοῦ ναοῦ· ἡ ζωοφόρος αὕτη εἶνε ζώνη ἀρκετὰ πλατεία φέρουσα ἀνάγλυφα ἐν μὴ διακοπτομένη σειρᾷ περιθέοντα ὀλόκληρον τὸν ναόν. Τῶν ἀναγλύφων τούτων τὰ πλεῖστα κλέψας μετεκόμισεν εἰς Ἀγγλίαν ὁ Ἐλγιν, ἀντ' αὐτῶν δὲ κεῖνται νῦν ἐμαγεῖα πῆλινα ἀναπληροῦντα τὰ κενὰ τῆς ζώνης μέρη. Ὁ κυρίως ναὸς ἀποτελεῖται ἐκ σηκοῦ μόνον τετραγώνου ἀνοικτοῦ πρὸς ἀνατολὰς καὶ ἔχοντος ἐν τῷ ἀνοίγματι μετὰ τῶν δύο παραστάδων (ἧτοι τεμαχίων τῶν τοίχων ἀναλόγως τῶ κίωνι διακοσμουμένων) καὶ ἀμέσως ὀπισθεν καὶ ἀντικρῦ ἑκατέρου τῶν μεσαίων τῆς ἀνατολικῆς προστάσεως κίωνων δύο παραστάτας, ἧτοι κίονας ἐν σχήματι ὀρθογωνίου πρίσματος, μετὰ κιονοκράνου καὶ βάσεως ὁμοίων τοῖς τῶν παραστάδων, ἀνέχοντας τὸ ἐπιστύλιον τοῦ σηκοῦ καὶ τὴν ὑπεράνω ζώνην ἐφ' ὧν ἀναπαύονται αἱ ἀπὸ τῆς προστάσεως δοκοὶ αἱ φέρουσαι τὰ φατνώματα τὰ τὰς στοὰς στεγάζοντα· ἡ στέγη ἐξετείνετο ἐφ' ὅλου τοῦ ναοῦ σχηματίζουσα ἄνωθεν τῶν δύο προστάσεων τοὺς ἀετούς. Ὁ ἰσοδομικὸς τοῖχος τοῦ σηκοῦ, οἱ κίονες, τὰ ἀνάγλυφα καὶ ἐν γένει ὅλα τὰ μέρη ἦσαν ἐκ λευκοῦ τῆς Πεντέλης μαρμαρίου χρώμασι πεποικιλμένου, ὧν ἴχνη δικρίνονται εἰς τινα μέρη. Ἐπὶ τῶν πλευρῶν τῶν παραστάδων τῶν πρὸς τοὺς παραστάτας ἐστραμμένων καὶ ἐπ' αὐτῶν τῶν παραστατῶν διακρίνονται ὅπαι κανονικῶς δηλοῦσαι ὅτι ἐφράσοντο ποτε τὰ μέρη

ἐκείνα κίγλιδώμασιν' ἐπὶ δὲ τοῦ ἐδάφους τῆς κυρίας τοῦ ναοῦ προστάσεως μεταξὺ τῶν παραστάδων καὶ τῶν ἄκρων τῆς προστάσεως κίονων φαίνονται ἴχνη διαφράγματος ἐναργέστερον δηλουμένου ἐπὶ τοῦ σώματος τῶν παραστάδων καὶ μάλιστα ἐπὶ τῆς ἄνω σπείρας τῆς βάσεως αὐτῶν, ἥτις κατὰ τὸ μέσον ἐπὶ 40 περίπου ἐκαστὰ τοῦ μέτρου δὲν φέρει τὸ αὐλακωτὸν κόσμημα, ἐνῶ τοῦτο δὲν συμβαίνει ἐπὶ τῶν παραστάδων τῆς δυτικῆς στοᾶς.

Ὁ ναὸς ὠκοδομήθη μετὰ τὰ Περσικὰ πάντως, διότι ἄλλως δὲν θὰ διέφευγε τὴν τοῦ Πέρσου καταστροφὴν, ἐν τοιαύτῃ μάλιστα θέσει ἰστάμενος· δύναται τις ὅμως νὰ ὑποθέσῃ ὅτι κατασκευαίεσσι τότε ἀνηγέρθη μετὰ ταῦτα, ὅπως καὶ οἱ ἄλλοι ναοί· ἀλλ' ἐξ αὐτῶν τῶν ἀναγλύφων αὐτοῦ ἐξάγεται ὅτι δι' αὐτὰς ταύτας τὰς κατὰ τῶν Περσῶν νίκας ἀπένειμαν οἱ Ἀθηναῖοι νέας τιμὰς τῇ Ἀθηνᾷ ἀνεγείραντες αὐτῇ νέον ναὸν καὶ ἀποδόντες τὴν τῆς Νίκης ἐπωνυμίαν. Ἐπίσθη λοιπὸν ὁ ναὸς εὐθὺς μετὰ τὰ Περσικὰ καὶ πᾶσαι νὰ καταλεχθῆ μετὰ τῶν τοῦ Κίμωνος ἔργων, ἐπεὶ δὲν ἀναφέρεται που μετὰ τῶν τῶν Περικλέους. Εἶπομεν ὅτι ἐκ τῶν ἀναγλύφων αὐτοῦ, ἥτοι τῶν τῆς ζωοφόρου, ἐξάγεται ἢ μετὰ τὰ Περσικὰ ἴδρυσις τοῦ ναοῦ· διότι τὰ ἀνάγλυφα τῆς μιᾶς τῶν πλευρῶν τοῦ ναοῦ παριστάνουσι μάχην Ἑλλήνων κατὰ Περσῶν, καὶ δὴ τὴν ἐν Μαραθῶνι, ὡς ὑποτίθεται· ἂν καὶ τὰ ἀνάγλυφα ταῦτα μεγάλην ἔπαθον ὑπὸ τοῦ χρόνου τὴν φθορὰν, δύναται τις νὰ διακρίνῃ ἐπ' αὐτῶν, ἰδίᾳ ἐπὶ τῶν ἐν τῷ Βρεττανικῷ μουσεῖῳ 4 τεμαχίων, τοὺς μὲν βαρβάρους ἐκ τῶν μνηοειδῶν ἀσπίδων καὶ τῶν εὐρέων ἐνδυμάτων, τοὺς δ' Ἑλλήνας ἐκ τῶν μεγάλων στρογγύλων ἀσπίδων καὶ τῶν κροτῶν αὐτῶν, ἔτι δὲ καὶ ἐκ τοῦ γυμνοῦ ἢ ἔραχθαι χιτῶνι κεκαλυμμένον σώματος. Καὶ ταῦτα μὲν ἐπὶ τῆς μιᾶς τῶν πλευρῶν· ἐπὶ δὲ τῆς κυρίας προσόψεως φαίνεται εἰς τὸ μέσον ἀθημένη μορφή τις, ἡ τῆς θεότητος, περὶ αὐτὴν δὲ πολλαὶ ἄλλαι πρὸς αὐτὴν κατευθυνόμεναι μορφαί, θεῶν πιθανῶς· ἢ ἐπὶ τῆς κυρίας τοῦ ναοῦ προσόψεως παράστασις αὕτη εἶνε ἴσως ἀλληγορικὴ παράστασις τῆς μετὰ τὰ Περσικὰ εἰρηνικῆς καταστάσεως τῆς πόλεως· τῶν δὲ λοιπῶν ἀναγλύφων ἢ παράστασις σκοτεινὴ, ἔνεκα τῆς τελείας σχεδὸν ἀποτριβῆς αὐτῶν.

Τὰ σωθέντα ἀνάγλυφα τοῦ χαμηλοῦ περιβόλου διατηροῦνται εἰς πολὺ καλλιτέραν σχετικῶς κατάστασιν· αὕτη δὲ ἡ καλλιτέρα διατήρησις αὐτῶν ἀπέβηκε τῆς καταστροφῆς ἣν ἔπαθον τὰ τῆς ζωοφόρου προδίδει πῶς ἐποχὴν μεταγενεστέραν τῆς τοῦ ὄλου ναοῦ, ἂν καὶ τοῦτο διὰ πολλοὺς λόγους δὲν δύναται νὰ θεωρηθῆ ὡς ἀσφαλὲς τεκμήριον εἰς προσδιορισμὸν τοῦ χρόνου τῆς κατασκευῆς αὐτῶν· οὐχ ἦττον ὅμως ἀσφαλεστῆτιν θάσιν εἰς δεξιὴν τῆς ἐποχῆς καὶ

τοῦ ἐργαστηρίου ἐξ οὗ ἐξήλθον τὰ ἀνάγλυφα ἔχομεν τὴν λεπτότητα τῆς ἐργασίας, ἰδίως ἐν ταῖς πτωχώσεσι τῶν ἐνδυμάτων, τὸ εὐκαμπτον καὶ μετὰ πολλῆς τῆς χάριτος εὐπερίγραφον τῶν τοῦ σώματος μελῶν, ἐστερημένον τῆς σοβαρότητος τῆς σμίλης τοῦ θεοποιῦ Φειδίου καὶ πρὸς τὸ ἀνθρώπινον μᾶλλον ἐστραμμένον κάλλος, τὴν δύναμιν τέλος ἐν τῇ ὅλῃ παραστάσει καὶ κινήσει μετὰ τρυφερότητος μειωμένην, ἄτινα πάντα χαρακτηρισίζουσι τὸ πνεῦμα τῆς ἐποχῆς καὶ τὸν χαρακτῆρα τοῦ ἐργαστηρίου τοῦ Πραξιτέλους.

Κατὰ τὸν ἀρχιτεκτονικὸν χαρακτῆρα ἐξετάζομενος ὁ ναὸς εἶνε ἀπλοῦς, ἀπλοῦστατος ὁ καθαρὸς Ἴωνικὸς ρυθμὸς ἔχων τι τὸ ἐλαφρὸν καὶ λαγρὸν, ὅπερ εἶνε κοινὸς χαρακτῆρ τῶν Ἴωνικῶν μνημείων, ἐνταύτῳ δὲ καὶ τὸ μαλακόν, τὸν τῆς φυλῆς δηλ. τῆς τὸν ρυθμὸν τοῦτον ἀναπτύξεως χαρακτῆρα· ὁ κίων αὐτοῦ πολλὴν ἔχει τὴν τρυφερότητα ἐν συγκρίσει πρὸς τὸν νεανικὸν καὶ ἰσχυρότερον κίονα τῶν Προπυλαίων καὶ τὸν πλούσιον μὲν πλὴν πολλὴν τὴν λαγρότητα τηροῦντα Ἀττικοῦργῆ Ἴωνικὸν τοῦ Ἐρεχθείου. Καθ' ὅλου ὁ γνήσιος Ἴωνικὸς ρυθμὸς ἀναπτύσσεται ἐν ὅλῃ αὐτοῦ τῇ ἀπλότητι, παρέχων τῷ ναῷ χαρίεσσαν ὄψιν καὶ ἀφελῆ τὴν διάταξιν, ἀρμόζουσαν ἀληθῶς τῇ ἰδέᾳ τῆς ἐνταύθα λατρευομένης θεότητος, ἥτις δὲν εἶνε πλέον ἢ σοβαρὰ Πολιοῦχος τοῦ Ἐρεχθείου ἢ ἡ αὐστηρὰ τοῦ Παρθενῶνος Παρθένος ἢ ἡ πολεμικὴ ἐν ὑπαίθρῳ Πρόμαχος, ἀλλὰ ἡ ἀφελῆς, ἡ εἰρηνικὴ, ἡ μετριόφρων Νίκη Ἀθηνᾶ.

Ἡ Νίκη, ὡς ἐξάγεται ἐκ τῶν μαρτυριῶν τῶν ἀρχαίων, ἐλατρεύετο ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἀθηνᾶ Νίκη· ἦτο δηλ. αὐτὴ ἡ Ἀθηνᾶ μὲ τὴν ἐπωνυμίαν τῆς Νίκης· «Ὅθεν καὶ Ἀθηνᾶ Νίκη προσαγορεύεται· νομιζομένης γὰρ αὐτῆς πολεμικῆς καὶ φρονητικῆς, ἀκόλουθον ἂν εἴη καὶ τὸ τὴν Νίκης αὐτῇ ξυνέπεσθαι· τὸ γὰρ ἐμφρόνως πολεμεῖν νοητικόν», κατὰ τὸ Μ. Ἐτυμολογικόν. «Ἀθηνᾶ Νίκη· ἡ μόνη τῶν ἀπάντων θεῶν ὁμοίως δὲ καὶ πασῶν, οὐκ ἐπώνυμος τῆς Νίκης ἐστίν, ἀλλ' ὁμώνυμος» (Ἀριστ. ἐν λόγ. εἰς Ἀθ.).

Ἐπειδὴ ἡ λατρευομένη θεότης ἦτο αὐτὴ ἡ Ἀθηνᾶ ὑπὸ τὴν τῆς Νίκης ἐπωνυμίαν, διὰ τοῦτο καὶ τὸ ἄγαλμα αὐτῆς, τὸ ἀρχαῖον δηλ. ξόνον, ἦτο ἄπτερον· τοῦτο ἐνισχύεται καὶ ὑπὸ τῆς παρά Πausανίᾳ (ἐν Λακων. XV, 5) Ἀθηναϊκῆς παραδόσεως, καθ' ἣν οἱ Ἀθηναῖοι ἐνόμιζον ὅτι ἡ Νίκη ἔμνε πλέον ἐν τῇ πόλει αὐτῶν, διότι δὲν εἶχε πτερὰ· τοῦτο δὲ εἶνε ἀλληγορικῶς, βέβαια, εἰρημένον, ὅπως παρὰ τοῖς Λακεδαιμονίοις ὑπῆρχεν ἡ παράδοσις ὅτι πέδαι ἐκώλυον τὸν Ἐνυάλιον τοῦ νὰ ἀπομακρυνθῆ ἀπ' αὐτῶν. Καὶ ἀλλαχοῦ δὲ ἄπτερον καλεῖ αὐτὴν ὁ Pausanίας, ὡς π. χ. ἐκεῖ ὅπου ὀρίζει τὴν θέσιν τοῦ ναοῦ («τῶν προπυλαίων ἐν δεξιᾷ» Ἀττ. XXII, 4),

ἀποβλέπων εἰς τὸ κύριον ἄγαλμα τὸ ἐν τῷ σηκῷ, καὶ οὐχὶ εἰς τὰς τοῦ περιβόλου πτερωτὰς Νίκας. Γνωστὸν δ' ἄλλως εἶνε ὅτι ἡ Νίκη ἀπεικονίζετο ὡς ἄπτερος νέα κόρη με καρπὸν βροίας, σύμβολον τῆς ἀφθονίας, εἰς τὴν δεξιάν καὶ με κράνος, σύμβολον πολεμικῆς ἀνδρείας, εἰς τὴν ἀριστεράν: «Νίκη Ἀθηνᾶ. Λυκοῦργος ἐν τῷ περὶ τῆς Ἱερείας. Ὅτι δὲ Νίκης Ἀθηνᾶς ζῶον ἄπτερον ἔχον ἐν μὲν τῇ δεξιᾷ βροίαν, ἐν δὲ τῇ εὐωνύμῳ κράνος, ἐτιμάτο παρ' Ἀθηναίους, δεδήλωκεν Ἡλιόδωρος ὁ περιηγητὴς ἐν πρώτῳ περὶ Ἀκροπόλεως.»

Φαίνεται ὅμως ὅτι ἐκ πλκικῶν ἤδη χρόνων κατ' ὀλίγον ἐχωρίζετο ἡ τῆς Νίκης ἰδέα ἀπὸ τὴν τῆς Ἀθηνᾶς αὐτῆς, καὶ ἀπεικονίζετο ἡ Νίκη πτερωτή: διότι ὁ Ἀριστοφάνης αὐτὸς ἀναφέρει (ἐν ἀπ. παρ' Ἀθην. 13, 2 σ. 563 Β.) μῦθον, καθ' ὃν οἱ θεοὶ ἀποδιώξαντες τὸν Ἐρωτα ἐκ τοῦ Οὐρανοῦ καὶ φοβούμενοι μὴ ἐπανερχόμενος σκανδαλίξῃ αὐτοῦ, ἀπέκοψαν τὰ πτερά αὐτοῦ καὶ παρεχώρησαν αὐτὰ τῇ Νίκῃ:

Ἀποκόψαντες αὐτοῦ τὰ πτερά
ἔνα μὴ πέτῃται πρὸς τὸν οὐρανὸν πάλιν,
θεοῦ αὐτὸν ἐφυγάδευσαν ὡς ἡμᾶς κάτω·
τὰς δὲ πτέρυγας ἃς εἶχε τῇ Νίκῃ φορεῖν
ἔρυσαν.

Ἄλλαχοῦ ἀναφέρει αὐτὴν ἔχουσαν χρυσᾶς πτέρυγας (ἐν Ὁρν. 574):

Ἀτίκα Νίκη πέτεται πτερόγιοι χρυσταί, ἔνθα ὁ σχολιαστὴς αὐτοῦ προστίθεισι: «νεωτερικὸν τὸ τὴν Νίκην καὶ τὸν Ἐρωτα ἐπτερωθῆσαι.» Ἀπὸ τῶν χρόνων λοιπὸν τοῦ Ἀριστοφάνους χωρισθείσης, ὡς εἵπομεν, τῆς ἰδέας τῆς Ἀθηνᾶς ἀπὸ τὴν τῆς Νίκης, χωριστάνετο αὕτη ὡς πτερωτή νέα κόρη, συνηθέστατα ἐπὶ τῆς δεξιᾶς τῆς Ἀθηνᾶς καὶ τοῦ Διὸς, τῶν τῆς Νίκης παρόχων τοιαύτην παρέστησεν αὐτὴν ὁ Φειδίας ἐπὶ τῆς χειρὸς τῆς ἐν τῷ Παρθενῶνι Ἀθηνᾶς, Νικηφόρου διὰ τοῦτο κληθείσης, καὶ τοῦ ἐν Ὀλυμπίᾳ Διὸς κατὰ μίμησιν τῆς Ἀθηναϊκῆς κατεσκευάσε καὶ ὁ Κάλαμις Νίκην διὰ τοῦς Μαντινεῖς. Τὴν πλαστικὴν ἠκολούθησε καὶ ἡ γραφικὴ, ὡς ἐν τῇ ἐπὶ τῶν ἀγγείων παρεστάσει τῆς Νίκης φαίνεται, ἐπὶ τῶν ὁποίων εἰκονίζεται μετὰ πτερῶν μακρῶν, κατὰ τοῦτο διαφέρουσα τῆς Ἰριδος, πτερωτῆς καὶ ταύτης εἰκονιζομένης, ἀλλὰ μὲ βραχείας τὰς πτέρυγας.

Εἰς τὴν Ἀθηνᾶν Νίκην κῦχοντο οἱ ἐξερχόμενοι εἰς πόλεμον, οἱ ἀποδύμενοι εἰς μουσικούς καὶ ῥητορικούς ἀγῶνας καὶ ἐν γένει οἱ ἀναλαμβάνοντες οἰκονομικῶς δύσκολον ἐπιχείρησιν:

Δέσποινα Νίκη, ξυγγενοῦ, τῶν τ' ἐν πόλει γυναικῶν τοῦ νῦν παρεστῶτος θράστου; θέσθαι τροπαῖον ἡμᾶς, ἀναβοᾷ ὁ τῶν γερόντων χορὸς ἐν τῇ Αὐσιστράτῃ (στ. 317) ἐλπίζων εἰς τὴν βοήθειαν τῆς θεᾶς. Εἰς ταύτην ἀνατίθεισι τὰς ἐλπίδας αὐτοῦ ὁ Ὀδυσσεὺς ἐν τῷ Φιλοκτήτῃ (στ. 138) πεποιθὸς ὅτι θέλει βοηθήσῃ αὐτὸν ὁ Ἑρμῆς:

Νίκη τ' Ἀθίνα Πολιά:

Ὁ ναὸς τῆς Ἀπτέρου ἢ Ἀθηνᾶς Νίκης, ὑπὸ τὰς διαφόρους αὐτοῦ ὄψεις ἐξητάσαμεν, ἐσώζετο εἰς τὴν θέσιν του μέχρι τοῦ 1679· τὸ 1751 ὀλίγα λείψανα τούτου ἔμενον κατὰ χώραν, τὰ δὲ λοιπὰ, καταπασσόντα εἰς τὸν πρῶτων προπουλαίων χώρον, εἶχον καλυφθῆ ὑπὸ χωμάτων. Τὸ 1835 ἐγένετο ἀνασκαφὴ εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο καὶ κατὰ τὴν ἀνασκαφὴν ταύτην ἀνευρέθησαν τὰ πλεῖστα τοῦ ναοῦ μέρη, ἅτινα συνδεθέντα ἔδειξαν ἡμῖν πάλιν τὸ σχῆμα τοῦ κομποῦ τούτου καὶ διδακτικῶς τῆς ἀρχαίας τέχνης μνημείου, κολοβὸν ὅμως καὶ εἰς πολλὰ μέρη ἐξ ἀνάγκης συμπληρωθέν.

ΓΑΚ. Χ. ΔΡΑΓΑΤΗΣ.

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΜΠΟΥΜΠΟΥΛΙΝΑΣ

Τεσσαράκοντα καὶ πέντε ἐτῶν ἦν ἡ Λασκίνα Μπουμπουλίνα κατὰ τὴν ἑναρξιν τῆς Ἐπαναστάσεως. Εἰς τὴν μεγάλην καὶ γενναίαν αὐτῆς καρδίαν ἑνωρὶς ἀνέλαμψαν αἱ ἐν τῇ εὐάνδρῳ καὶ μεγαλυνύμῳ νήσῳ τῶν Σπετσῶν ἀμαζούσσι εὐγενεῖς ἰδέαι τῆς φιλοπατρίας καὶ τῆς ἐλευθερίας. Ἐχουσα ὑπ' ὄψιν ὅτι ἡ πατρὶς εἶναι φιλέτερα καὶ τέκνων καὶ περιουσίας, προσήνεγκεν ὀλοκαύτωμα τῷ βωμῷ αὐτῆς καὶ υἱοῦς, καὶ πλοῖα, καὶ χρήματα. Πρὸς οὐδὲν ἐλογίζετο οὔτε τὴν ἀσθένειαν τοῦ φύλου τῆς, οὔτε τῆς θαλάσσης τοὺς κινδύνους, οὔτε τὰς ταλαιπωρίας τῆς ξηρᾶς. Φύσει δραστηρία καὶ ἀνδρική μετεπήδη ἀπὸ πολιορκίας εἰς πολιορκίαν προσφέρουσα τὴν πολύτιμον αὐτῆς ἀρωγὴν. Τὸ Ναύπλιον, ἡ Τρίπολις καὶ τὸ Ἄργος μαρτυροῦσι τὴν τόλμην καὶ τὴν γενναϊότητα, τὸ θάρρος καὶ τὴν ἀνδρίαν τῆς γυναικός. Ἐνώπιον αὐτῆς ὁ ἀνανδρὸς ἀνὴρ ἠσχύνετο καὶ ὁ γενναῖος ὑπεχώρει. Κατὰ τὴν εἰς Ἄργος μετάβασιν τῆς ἔτυχεν ὑπὸ τῶν Ἀργείων ἐκτάκτου καὶ ἀσυνήθους ὑποδοχῆς. Σεμνοπρεπῶς ἐνδεδυμένη καὶ φοβερῶς ὀπλισμένη, ἐξέληφθη ὑπὸ τῶν Ἀργείων ὡς ἄλλη Τελέσιλλα, καὶ ἐξῆψε τὴν πρὸς τὸν πόλεμον αὐτῶν τάσιν. Τοιαύτην δ' ἐντύπωσιν ἐνεποίησεν αὐτοῖς ἡ ὑπὸ τοιοῦτον χαρακτῆρα ἐμφάνισίς τῆς, ὥστε ἅπαντες τὴν ἀπεικάλουν Κυράν των.

Ἡ Μπουμπουλίνα διέψευσε τὸ ὑπὸ τοῦ Ξενοφῶντος ἐν ταῖς Οἰκονομικαῖς ἀναφερόμενον, ὅτι «ὁ Θεὸς παρεσκευάσε τὸ γυναικεῖον φύλον ἐπὶ τὰ ἔνδον ἔργα καὶ ἐπιμελήματα, καὶ ὅτι τὰ ῥίγη καὶ τὰς στρατείας τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν τοῦ ἀνδρὸς δύνασθαι καρτερεῖν κατεσκευάσε.» Ἄλλως τε τὸ γυναικεῖον φύλον πολλὰ παρέσχε δειγμάτων εὐρυτέρας καὶ ὑψηλοτέρας ἐνεργείας. Ἡ Μπουμπουλίνα ἦτον ἀναστήματος μάλλον ὑψηλοῦ, εἶχεν ὀφθαλμοὺς δῦεῖς καὶ φλογεροῦς, ὕψος μεγαλοπρεπῆς καὶ σοβαρὸν, καὶ